

men der er brug for mere grundlæggende uddannelser uafhængigt af det enkelte job.

Betalt frihed til uddannelse vil styrke denne grundlæggende uddannelse først og fremmest for de dårligst uddannede grupper.

Det tredje formål med denne uddannelsesreform er at rette op på den skæve fordeling af uddannelser. Ca. 800.000 lønmodtagere har under 8 års skolegang. Ifølge lavindkomstkommissionen er der op mod 1 mio. voksne, som ikke har fået en grundlæggende erhvervsuddannelse efter folkeskolen.

De korttidsuddannede hører til de grupper, der betaler for andres uddannelser, uden at de selv i nævneværdig grad har kunnet anvende uddannelsessystemet. De er ikke blevet tilgodeset tilstrækkeligt i uddannelsespolitikken, hvor ressourcerne først og fremmest er brugt på den opvoksende generation og til længerevarende uddannelser. Den eksisterende efteruddannelse i samfundet og i virksomhederne skaber yderligere skævheder. Der bruges flere ressourcer på folk med uddannelse end folk uden uddannelse.

Med forslaget om betalt frihed til uddannelse skabes der også mulighed for at rette op på den ulige fordeling af uddannelser mellem kønnene.

Derfor er der brug for en frihedsret og en længodtgørelse, så den enkelte sikres reelle muligheder for deltagelse i uddannelsesaktiviteter specielt for de dårligst stillede grupper.

Udviklingen inden for voksenuddannelser internationalt

Voksenuddannelse har gennem 1970'erne og 1980'erne fået en stadig større betydning i den uddannelsespolitiske diskussion i Danmark. Tilgangen til denne diskussion har været forskellig for de enkelte samfundsgrupper. Diskussionsgrundlaget er for alle samfundsgrupper undergået en forandring gennem de seneste år, ikke mindst som følge af den hastige ændring i erhvervs- og samfundsstrukturen i øvrigt samt udviklingen af uddannelsesordninger i andre europæiske lande.

Voksenuddannelse har på internationalt plan været diskuteret siden 2. verdenskrig. Den første UNESCO-konference om uddannelse blev holdt i 1949. Formålet med denne konference var gennem voksenuddannelse at fremme fredelig sameksistens, social retfærdighed og udvikling af menneskeligt fællesskab. Ved de efterfølgende konferencer i 1960 og 1972 blev begreberne »voksenuddannelse« og »livs-lang uddannelse« fastlagt som fællesprincipper for undervisning af voksne i medlemslandene.

Inden for OECD blev begrebet voksenuddannelse fra ca. 1970 knyttet til overvejelser om uddannelses-sektorernes ressourcemæssige fordelinger i de højt industrialiserede lande.

Med ILO's konvention nr. 140 og henstilling nr. 148 om betalt frihed til uddannelse (Paid Educational Leave) fra 1974 blev voksenuddannelse sat i forhold til arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål. Bredde i uddannelses tilbuddene blev sikret, idet betalt frihed til uddannelse skal fremmes med henblik på

- 1) oplæring på ethvert niveau,
- 2) almen, social eller samfundsrettet uddannelse,
- 3) uddannelse i fagforeningsvirksomhed.

Princippet om deltagergodtgørelse blev vedtaget.

I en nylig foretaget undersøgelse vedrørende uddannelsesorlovsordninger i en række europæiske lande konkluderes, at man er nået langt internationalt. Undersøgelsen er foretaget af Udviklingscentret For Voksenundervisning og Folkeoplysning.

Der eksisterer i dag uddannelsesorlovsordninger i Storbritannien, Frankrig, Sverige, Vesttyskland, Holland og Spanien. Andre lande har tiltrådt ILO-konventionen og indført partielle ordninger. I disse lande er man de fleste steder startet på et lavt niveau, men efterhånden er ordningerne udbygget, så de er omfangsrige. Det er et tegn på, hvor højt voksenuddannelse prioriteres internationalt.

De danske repræsentanter (både regerings-, fagforenings- og arbejdsgiverrepræsentanter) stemte på ILO's arbejdskonference i 1974 for såvel konvention nr. 140 som for henstilling nr. 148. Danmark har imidlertid endnu ikke ratificeret konventionen. Konventionen er 1983-84 optrykt som bilag til dette lovforslag.

Forsøgs- og udviklingsarbejde i Danmark

Folketinget vedtog den 30. maj 1984 en folketingsbeslutning om et 10-punktsprogram for voksenundervisning og folkeoplysning (se Folketingstidende 1983-84, forhandlingerne sp. 3651, 4548 og 7421, tillæg A sp. 3853, tillæg B sp. 1239 og tillæg C sp. 673). I tilknytning hertil blev der afsat kr. 100 mio., som senere er suppleret flere gange, senest for 1988 med yderligere 20 mio. kr. Forsøgsaktiviteterne pågår stadig, og der er opnået mange erfaringer med uddannelsesaktiviteter og oplysningsaktiviteter i de forløbne 3 år. Udviklingscentret for Voksenundervisning og Folkeoplysning har siden formidlet resultater fra dette forsøgs- og udviklingsarbejde gennem 2 rapporter. Det bekræftes her tydeligt, at der i befolkningen er et stort ønske om at få sat gang i voksenundervisningen og folkeoplysningen.